

SÆRUTSKRIFT

Samlet saksframstilling

Arbeids- og sosialdepartementet
Vedlegg 1
S.nr. 200503121 - 144

Gausdal kommune

SAKNR	STYRE/RÅD/UTVALG:	MØTEDATO:
0072/05	Formannskapet	11.11.2005

Ark.: Lnr.: 008059/05 Arkivsaksnr.: 05/01505

Saksbehandler: Else Kjerkol Elvenes

FORSLAG TIL NY LOV OM ARBEIDS- OG VELFERDSFORVALTNINGEN OG TILPASNINGER I VISSE ANDRE LOVER - HØRING

Vedlegg: Ingen

Andre saksdokumenter (ikke utsendt): Høringsnotat august 2005
Kortversjon av st.prp. nr. 46

SAMMENDRAG:

Det vises til oversendt høringsbrev av 08.08.05 vedr. forslag til ny lov om arbeids- og velferdsforvaltning med høringsfrist 14. nov. 05.

I den nye arbeids- og velferdsforvaltningen skal det etableres en førstelinje med et arbeids- og velferdskontor i hver kommune som er brukernes kontaktsted for hele tjenestespekteret i dagens tredelte forvaltning.

Arbeids- og sosialdepartementets høringsnotat oppleves godt gjennomarbeidet og gir svar på mange spørsmål.

Gausdal kommune er positiv til den endringen som ligger i reformen.

Målet for NAV er:

- Flest mulig i arbeid og færre på passiv stønad
- Få en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning
- Kun en dør for brukerne

Dette kan best gjennomføres ved å følge intensjonen i høringsnotatet under forutsetning av at det tas høyde for kommentarene i høringsuttalelsen.

SAKSOPPLYSNINGER:

Stortinget har sluttet seg til regjeringens forslag om ny arbeids og velferdsforvaltning jfr. St.prp.nr.46 (2004-2005) og Inst.S.nr.198 (2004-2005).

Bakgrunnen for reformen er:

- For mange personer i yrkesaktiv alder står helt eller delvis utenfor arbeidslivet og mottar stønader over lang tid.
- For mange brukere møter en oppsplittet forvaltning. Dagens organisering av forvaltningen reflekterer ikke brukernes behov for en helhetlig vurdering og tjenestetilbud på tvers av tradisjonelle fag- og etatsskiller.

Målet med reformen er:

- Flere i arbeid og aktivitet, færre på stønad
- Enklere for brukerne ("en dør") og tilpasset brukernes behov
- En helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning

Hovedelementene i reformen er:

- Det skal opprettes arbeids- og velferdskontorer i kommunene i samarbeid mellom kommunene og staten
- Det opprettes en ny statlig etat som tar opp i seg oppgavene fra Aetat og Trygdeetat. Disse to legges samtidig ned.

Kravene til lokalisering i reformen er ;

- *"lett tilgjengelige arbeids- og velferdskontor i alle kommuner, men med muligheter for interkommunale løsninger der det ligger til rette for det".*
- *Brukerne skal få et likeverdig tilbud og service uavhengig av bosted*
- *Brukerne skal møte et kontor som inviterer til brukermedvirkning og egenaktivitet ?"*

Reformen legger også sterk vekt på at rettsikkerheten (taushetsplikten) til kommunens innbyggere må ivaretas. Jfr. debatten om de åpne løsningene på servicetorg flere steder.

Økonomi

Reformen er ventet å gi store samfunnsøkonomiske gevinster. Det er også forventet å – over tid – gi færre passive brukere av tjenestene.

Det vil imidlertid bli en del omstillingskostnader. Det er ikke gjort vurderinger av kostnadsfordelingen mellom stat og kommune. Regjeringen har lagt til grunn at staten skal bære kostnadene dersom kommunene får utgifter knyttet til flytting for å oppnå det kravet til minimumsløsning for samlokalisering i førstelinjetjenesten.

Hva har skjedd?

- Forslag om nødvendige lovendringer fremmes Stortinget ved årsskiftet 2005/2006
- Formell etablering av ny arbeids- og velferdsetat fra 2. halvår 2006 (01.07.)
- Felles budsjett for trygd- og aetat fra 01.01.07.
- NAV-interim er etablert og leder er på plass fra 2. halvår 2005

KS vil inngå en intensjonsavtale med Arbeids- og sosialdepartementet som vil danne grunnlaget for det videre arbeidet med reformen. Denne avtalen vil danne grunnlaget for samhandling mellom staten og kommunene som **likeverdige parter** både sentralt og lokalt. Det er utarbeidet et høringsnotat av 08.08.05 om forslag til ny lov om arbeids- og velferdsforvaltningen og tilpasninger i visse andre lover.

Høringsfristen er satt til 14.11.05.

VURDERING:

Forslaget som er utarbeidet er i vesentlig grad bygget på høringsuttalelsen som er utarbeidet av KS-Oppland.

FORSLAG TIL HØRINGSUTTAELSE:

1. KS og Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) har som siktemål å inngå en rammeavtale om ny arbeids- og velferdsforvaltning, og har beskrevet dette i det omforente "Grunnlagsdokument for rammeavtale". Dokumentet sier at rammeavtalen vil danne grunnlag for samhandling mellom staten og kommune-sektoren som likeverdige partnere – både sentralt og lokalt. Likeverdig partnerskap åpner opp for nye og mer fleksible løsninger for et felles forvaltningsansvar, med brukernes behov som styrende.

Stortingets behandling av St.prp. 46 viser bred oppslutning om at ny arbeids- og velferdsforvaltning formes i likeverdige partnerskap.

Lovutkastet bør i sterkere grad ta utgangspunkt i et slikt perspektiv.

2. Loven må legge til grunn at den nye statsetaten og kommunene skal gis stor handlefrihet til å finne konkrete lokale løsninger, slik at de sammen med andre lokale parter kan tilpasse arbeids- og velferdskontorene til lokale forhold, behov og utfordringer. Lovverk og rammeavtale bør gi rammer og tiltak som kan støtte opp under utviklingen av de lokale partnerskap. De organisatoriske bestemmelser i lovforslaget bør derfor begrenses til et minimum.
3. Samlokalisering bør lovbestemmes for at reformen skal bli effektiv. Plikt til å inngå lokale avtaler om lokalisering, organisering og drift av arbeids- og velferdskontorene bør ha hjemmel i lov.
4. Arbeids- og velferdskontorene bør omfatte flere kommunale tjenester enn kommunens forvaltning av økonomisk sosialhjelp, som lovutkastet krever som et minimum. Kommunens forvaltning av økonomisk sosialhjelp er i de fleste kommuner innvevd i andre tjenester, og den er derfor vanskelig å avgrense operativt og kvantitativt. Loven bør ha som utgangspunkt at den kommunale sosialtjenesten i helh et skal inngå i NAV, men at det samtidig åpnes for i en viss grad å fravike dette begge veier ved lokal avtale. Dette bør også åpne for at tjenester som formelt ikke er en del av sosialtjenesten, kan inngå i NAV-kontoret.
5. Det er positivt at lovutkastet åpner for interkommunalt samarbeid og avtaler om at stat og kommune kan utføre oppgaver på hverandres myndighetsområde der hvor det passer.

Man vil fortsatt kunne risikere at det oppstår interessekonflikter, dobbelsaksbehandling og kateballproblemer i ny arbeids- og velferdsforvaltning. I oppgavedifferensieringskommunene vil dette blant annet omfatte personer som har supplerende sosialhjelp til trygd som hovedinntektskilde (parallelle kateballer) og personer som veksler mellom sosialhjelp og trygd som hovedinntektskilde (kjedekateballer). I slike saker er det viktig at loven ikke begrenser lokal arbeids- og velferdsforvaltningens mulighet for å gjøre oppgaver for hverandre. Kommunene har ofte mye å bidra med og har ofte allerede etablert et tett samarbeid med andre hjelpeinstanser.

Det foreslås derfor at den begrensingen som gjøres i kommentarene vedrørende § 9, annet ledd, til "regelstyrte og lite skjønnsbaserte vedtak" strykes.

I § 4, sjette ledd, heter det: "Departementet kan i særlige tilfeller gi kommunene ansvar for arbeidsmarkedstiltak". I merknaden begrenses denne videre formulering til at departementet kan gi enkelte kommuner ansvar for arbeidsmarkedstiltak for personer som mottar økonomisk stønad fra kommunene. Dette med henvisning til kap. 4.3.3, der det heter "at det er positive erfaringer med arbeidsrettet kommunal innsats knyttet til fattigdomssatsingen og til den spesielle satsingen på tiltak for langtidsmottakere av sosialhjelp."

Det foreslås derfor at muligheten for overføring av ansvaret for tilbudet om arbeidsmarkedstiltak ikke begrenses til de med krav på økonomisk stønad i kommunen, da det vil begrense muligheten for overføring av ansvar der det anses hensiktsmessig for måloppnåelsen.

Dette kan eventuelt løses ved å åpne for ytterligere forsøksvirksomhet.

6. Mange kommuner har kompetanse og forutsetninger som gir dem gode muligheter til å ivareta større oppgaver på det arbeidsmarkedspolitiske området. Permanent adgang til oppgavedifferensiering av arbeidsmarkedstiltak bør ikke begrenses til de største kommunene. Dette vil være et viktig skritt i retning av en mer enhetlig forvaltning, som kan bygge på positive erfaringer fra bydeler med ca. 25 000 innbyggere i Oslo. Stortingsflertallets merknader peker også på dette. Det bør i større grad må åpnes for at slike løsninger kan avtales med den enkelte kommune.

7. Det er nødvendig å understreke viktigheten av et klart regelverk for hvordan informasjon, personvern og taushetsplikt skal håndteres i arbeids- og velferdskontorene. Dette regelverket må ivareta personvernet samtidig som det ikke begrenser nødvendig informasjonsflyt internt i kontoret. Disse hensynene må ivaretas ved etablering av felles IKT-system, felles arkiv- og saksbehandlingssystem.
8. Arbeids- og velferdskontorene bør ha en enhetlig administrativ ledelse som kan opptre for kontoret utad i forhold til brukere og lokalsamfunn. Statsetatens og rådmannens overordnede og helhetlige ansvar for henholdsvis statlige tjenester og kommunale tjenester i NAV-kontorene berøres imidlertid ikke av dette. Hvordan ledelsesansvar skal ivaretas ved det enkelte kontor må reguleres i de lokale avtalen. Dette bør innebære en mulighet for å avtale en felles administrativ og felles faglig ledelse. Samtidig bør det etableres et felles og enhetlig mål- og resultatstyringssystem for alle kontorene.
9. Lovutkastets bestemmelse om tvisteløsning i § 9, fjerde ledd: "Blir partene ikke enige, fastsettes bestemmelser om arbeids- og velferdskontoret av departementet" framstår som et paradoks. Dette forslaget til tvisteløsning for avtaler mellom stat og kommune står i motstrid til en troverdig bruk av begrepet likeverdige parter. Mulighet for frie forhandlinger mellom likeverdige parter forutsetter en er nøytral tvisteløsningsmekanisme.
Det foreslås derfor at utkastets § 9, fjerde ledd, erstattes med en mer nøytral og likeverdig tvisteløsningsordning i form av en partssammensatt nemnd. I stortingsbehandlingen ga et flertall klare signaler om at statlig side bør vise romslighet ved etablering av arbeids- og velferdskontorene. KS må bidra til å redusere grunnlaget for tvister mellom kommuner og statsetaten gjennom en rammeavtale som kan støtte prosessene fram mot lokaleavtaler. En tvisteløsningsordning som tydelig signaliserer partenes likeverdighet er imidlertid viktig for å møte disse intensjonene.
10. Det vises til kapittel 5 i høringsnotatet, nest siste avsnitt, de to siste setningene, som lyder slik: "Samlet er gjennomføringskostnadene anslått til nærmere 3 milliarder kroner fordelt over en periode på 3 – 5 år. Regjeringen legger til grunn at staten skal bære kostnadene dersom kommunene får utgifter knyttet til flytting for å oppnå kravet til minimumsløsning for samlokalisering av førstelinjetjenesten."

Det bør presiseres nærmere hva "utgifter knyttet til flytting" innebærer når det gjelder kommunene.

Administrasjonen foreslår at det gjøres følgende

vedtak:

Gausdal kommune er positiv til den endringen som ligger i reformen.

Målet for NAV er:

- Flest mulig i arbeid og færre på passiv stønad
- Få en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning
- Kun en dør for brukerne

Dette kan best gjennomføres ved å følge intensjonen i høringsnotatet under forutsetning av at det tas høyde for kommentarene i høringsuttalelsen.

Formannskapet behandlet saken, saksnr. 0072/05 den 11.11.2005.

Behandling:

Enstemmig

Vedtak:

Gausdal kommune er positiv til den endringen som ligger i reformen.

Målet for NAV er:

- Flest mulig i arbeid og færre på passiv stønad
- Få en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning
- Kun en dør for brukerne

Dette kan best gjennomføres ved å følge intensjonen i høringsnotatet under forutsetning av at det tas høyde for kommentarene i høringsuttalelsen.

Melding sendt: Arbeids- og sosialdepartementet